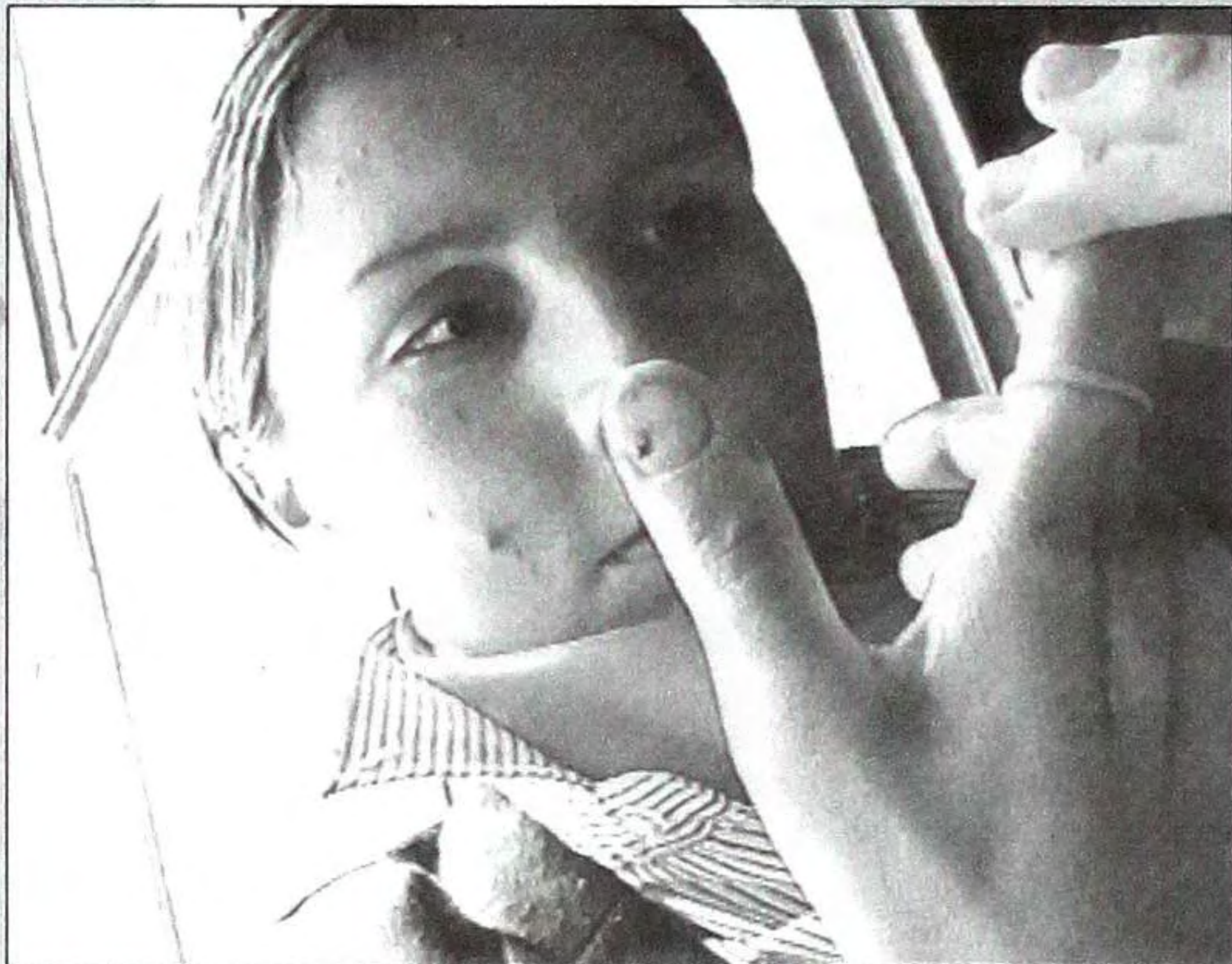

Dreamcatcher. Пастка для відеоарту to catch dreams or reality?

З 9 по 11 червня у Києві проходив міжнародний фестиваль відеоарту «Dreamcatcher» («Пастка для Снів»), програма якого включала конкурсні покази в номінації відеоарту, короткого фільму та позаконкурсні скринінги, ретроспективи, симпозіум та мультимедійні виставки. Куратори відеофестивалю — Надія Пригодич та Ольга Жук (ГО «Художня Інвестиція»). Подія була організована у співпраці з ЦСМ та за фінансової підтримки Швейцарського Фонду «Про Гельвеція-Україна» і Міжнародного Фонду «Відродження».

■ Фільм «Леопольд Дюза», автор Дмитрій Федоров, Росія.

«Dreamcatcher» існує лише третій рік, але фестиваль цього наймолодшого виду мистецтва вже набув значної популярності. Цього року в ньому брали участь не лише українські художники, а й представники мистецького світу Європи — люди, які професійно працюють у сфері сучасних візуальних технологій, та ті, які досліджують можливості відеоарту як експериментального виду мистецтва — куратори, мистецтвознавці.

Фестиваль розпочався нічним відеопоказом на відкритому майданчику кафе «Панорама» на Андріївському узвозі. Втім, здається, організатори «Пастки для Снів» поставили традицію «відкритої ночі», започатковану фестивалем Михайла Ілленка, у цілком інший контекст. Якщо для фестивалю «Відкрита Ніч» важливим є момент «відкритості», присутній у даному форматі, презентація українських кінорежисерів, то «Dreamcatcher» передусім досліджує чутливість глядача до характеристик екранного та фізичного простору, випробовує його здатність занурюватися у новий візуальний матеріал. Ілюзію нереальності, провоковану показом, поглиблювали постаті глядачів, закутані у химерні «лахи» (ніхто не очікував такого різкого похолодання).

У наступні два дні в кінотеатрі ім. Чапаєва була показана конкурсна та позаконкурсна програма відео та коротких фільмів, у тому числі екстракороткі фільми з Новосибірського фестивалю, привезені Дмитрієм Бульнігіним, ретроспектива британських, польських, швейцарських та інших робіт; пройшов симпозіум «Відеоентропія». В межах фестивалю в галереї «РА» були презентовані інсталяція Олега Кулика «Червона кімната» (Росія), а також відео, серії фотографій та перформанс Сергія Браткова та Сергія Ільїна «Особливе Призначення» (Україна, Росія), присвячені війні у Чечні. Галерея «L-ART» експонувала відеоінсталяції Джорджа Саксона «Віч-на-віч з Речами» (Великобританія), Маргарити Зінець та Олександра Верещака «Поїзд іде» (Україна).

Нагороди отримала трійка «москалів» (як вони самі себе називали): Олег Кулик (1-ша премія у номінації відеоарту) за сюжет «Варіації на тему Лоліт», Дмитрій Фьодоров за фільм «Леопольд Дюза» (єдина відзнака у номінації коротких фільмів) та Олег Мавроматі. Іншими дипломантами відеоарту стали шведи — Сесілія Лундквіст (анімаційний фільм «Ребус»: шість коротких сюжетів, ко-

жен з яких відображає певний діагноз хвороби) та Тобіас Андерсон (відео «Моє ім'я Грант»).

Значне розширення програми та гнучка концепція фестивалю допомогли представити відеоарт та короткі фільми у їх розвитку та постійному русі: від початків — гри зі звуком та зображенням, частим повторюванням певних кадрів, дослідженням можливостей монтажу; десакралізації та спустошення мовних, ідеологічних, зображальних штампів — до витворення власних, не настільки залежних від інших видів мистецтва форм. Мобільність, мінливість самої природи відеоарту дозволяла стверджувати деяким учасникам його вторинність і визначати його як експериментальне поле для більш комерційних відеоформ — музичних кліпів, реклами, телевізійних заставок. Інші вважали, що відеоарт є найбільш перспективною формою, зважаючи на велику кількість можливих інтерпретацій тієї чи іншої новації залежно від її неоднозначного сприйняття різними людьми. Зважаючи на це, відеоарт і має бути постійно новим, без чітких кордонів і канонів. Саме така «живучість», вміння пристосовуватися і змінюватися без шкоди для власного існування дратує противників відеоарту найбільше. З ним неможливо сперечатися, і це може навіть лякати.

Ці проблеми обговорювалися на симпозіумі. Відеоентропія. Як можна передбачити винахід нових способів нарації? Що є відеоартом, які існують у ньому можливі критерії стилю, в яку сферу — реального життя, чи dream, ілюзії, сну, нереального світу буде спрямована ентропія, розширення кордонів цього мистецтва?

Кожен із відеосюжетів, представлених на фестивалі, являв собою набір образів, які, ритмічно та послідовно змінюючись, створювали певний настрій, занурюючи глядача навіть поза контролем його свідомості у химерний світ авторської уяви. Здається, цей світ має власну логіку, якій починаєш підкорятись. Взагалі, прийом занурення реципієнта у чужий сон — вже не новий ефект. Проте, здається, сенсорний спектр відеоарту порівняно з іншими видами мистецтва ширший — тут наявні складніші образи, конотатом яких є відсутність певної векторної спрямованості авторської ідеї. Така «розпливчастість» сюжету походить від бажання створити максимально активний відеоряд, використовуючи його властивість до самопродукування, підкріпленого чисто мистецькою впевненістю в тому, що будь-який прояв життя (чи смерті) є естетичним. Незвичні поєднання чи певна монотонність, яка зосереджує і «дробить» увагу, породжують такі стани, пережити які за звичайних умов щоденного життя майже неможливо. Завдяки цьому, автору вдається створити свій власний світ, який би не копіював «світ, створений Богом», а лише спирався б на нього.